

TRALLEİS'DEN ÜÇ YENİ YAZIT (Lev. XXXIX-XL)

Bu makalede, son bir yıl içinde Aydın (Tralleis) şehir merkezinde bulunarak müzeye taşınan ya da buldukları yerde koruma altına alınan yazıtlardan üç tanesi tanıtılmaktadır* .

1- KALLIAS OĞLU, KIOS'LU MENISKOS'UN MEZAR TAŞI:

Aydın'da bulunmuş olan ve şimdi Aydın Müzesi'nde korunan, mermerden, üçgen ahlıklı ve akroterli mezar steli. Ahlığın üst kısmı tahrip olmuş durumda. Taşın alt kısmında, modern zamanlara ait bir *graffito* (1881 ve M harfi ?) yer almakta. Ölçüler: Yük. 154, Gen. 48 (üstte) ve 54 (altta), Kal. 9, Harf Yük. 3 cm. (Res. 1 ve 1a).

Μένισκος
Καλλίου
Κιανός

Çev.: "Kallias oğlu, Kios'lu Meniskòs (burada yatıyor)".

Yazıt, Hellenistik döneme aittir.

2- HERMES İLE TYKHE'NİN MEZAR TAŞI:

Aydın'da bulunmuş olan ve şimdi Aydın Müzesi'nde korunan, mermerden, prizma şeklinde mezar altarı. Yazıtın sağ üst köşesi tahrip olmuş durumda. Ölçüler: Yük. 54.5, Gen. 32, Kal. 35, Harf Yük. 2 cm. (Res. 2).

τὸ [μνημεῖον]
'Ερμοῦ [τοῦ]
Χρυσίππου
4 τραπεζείτου
καὶ Τύχης τῆς
Νυμοδότου
τῆς γυναικὸς
8 αὐτοῦ ζῶσι.

* Bu çalışmanın gerçekleşmesinde gereken kolaylıkları sağlayan Aydın Müzesi Müdürü Sayın Emin Yener'e ve bilimsel katkılarından dolayı Sayın Prof. Dr. H. Malay'a burada teşekkür ederim.

Satır 7: Belki ζῶσι[v] (Roma imparatorluk devri mezar yazıtlarında sıklıkla rastlanan ve mezar taşı hazırlatanın henüz hayatta olduğunu belirten ζῆ, ζῶσιν, ζῶ, ζῶμεν vb. gibi ifadeler için bk. L. Robert, *Études Anatoliennes*, 225; ayrıca bizim 3 no.'lu yazıtımıza bakınız).

Çev.: “*Banker Khryssippos’un oğlu Hermes’in ve onun karısı Nymphodotos kızı Tykhe’nin mezarı. (Henüz) yaşıyorlar*”.

İkinci satırın sağındaki noksan kısım için [καί] (“ve”) şeklinde farklı bir tamamlama da önermek mümkündür. Eğer öyle ise, yazıttan “*Hermes ve banker Khryssippos’un ve onun karısı Nymphodotos kızı Tykhe’nin mezarı*” gibi bir anlam çıkar ve bu durumda -baba adları zikredilmemiş olan- Hermes ile banker Khryssippos’un birer köle olduklarını düşünmek gerekir. Ancak bir kölenin bankerlik¹ yapması, mezarı için böyle bir altar hazırlatması ve Tykhe adındaki özgür kadınla evlenmesi pek mümkün olmadığından, [τοῦ] şeklindeki tamamlamamızın ve yukarıda verdiğimiz çevirinin doğru olduklarını düşünmemiz gerekir.

Yazıt, Roma imparatorluk devrine aittir.

3- AURELIOS TATIANOS İLE AİLESİNİN MEZAR TAŞI:

1990 yılında Aydın Müzesi elemanları tarafından Veysipaşa Mahallesi'nde kazısı yapılan bir oda mezarın kapı lentosunun üzerinde *in situ* durumda bulunan mermer *tabula ansata*. Yazıtta sıkça ligatür bulunmakta. Ölçüler (yalnızca yazıt): Yük. 36, Gen. 74, Kal. ?, Harf Yük. 2 cm. (Res. 3).

τὸ ἡρώδιον Αὐρ. Τατιανοῦ ὁ μετα-
κατεσκεύασεν ἐν ᾧ ἐνταφίση-
ται αὐτός τε καὶ γυνὴ αὐτοῦ καὶ τέ-
4 κνα καὶ ἔκγονοι καὶ θρέμματα αὐτῶν
μὴ εἶναι δὲ ἐξὸν ἕτερον ἐνταφῆσαι ἢ
δοῦναι συνχώρημα· εἰ μὴ, ὁ παρά τι
ποιήσας ὑπεύθυνος ἔστω Διὶ
8 τῷ Λαρασίῳ Ἀττικαῖς χειλίαις
πεντακοσίαις· ἧς ἐπιγραφῆς καὶ
ἀντίγραφον ἀπετέθη εἰς
τὰ ἀρχεῖα· ζῶσιν.

¹ Antik devirde bankalar ve bankerler için bk. R. Bogaert, *Banques et banquiers dans les cités grecques* (1968).

Tralleis'den Üç Yeni Yazıt

Satır 1-2: "Onarmak, yenilemek" anlamındaki μετακατασκευάζειν fiili için bk. TAM V, 1, 242 ve H. Malay, EA 2 (1983), 12.

Satır 7-8: Zeus'un Tralleis'de sıklıkla görülen Λαράσιος şeklindeki sıfatının bir yer adı (Larissa, Larisa ya da Larasa)² ile ilişkili olduğu kabul edilmekle birlikte, bu yerleşimin tam olarak nerede olduğu henüz tartışmalıdır³.

Satır 9: Taşta ΗΣΕΠΠΡΑΦΗC şeklinde. Belki (τ)ῆς ἐπιγραφῆς ?

Satır 11: ζῶσις şeklindeki ifade için bk. 2 no.'lu yazıtımıza bakınız.

Çev.: "Bu mezar, Aur(elios). Tatianos'a aittir. (O bu mezarı), içine kendisinin, karısının, çocuklarının, torunlarının ve onların beslemelerinin gömülmeleri için onarttı. Bir başkası buraya gömülmeyecek ya da böyle bir izin verilmeyecektir. Aksi halde, buna aykırı davranan kişi Zeus Larasios'a 1500 Attika (drahmisi) ödemekle yükümlü olacaktır. Bu yazıtın bir kopyası arşivde korunmaktadır. (Mezar sahipleri) henüz yaşıyorlar".

Mezar sahibinin taşıdığı Aurelius praenomen'inden hareketle, eser İ.S. III. yüzyılın ortalarına (?) tarihlenmelidir.

Funda Ölmez
Aydın

² Bk. Strabon IX.5.19, 440C ve XIII.3.2, 620C; Die Inschriften von Ephesos, VII, 1, 197 ve dev.; L. Zgusta, Kleinasiatische Ortsnamen, § 688-2 ve Bk. F. B. Poljakov, Die Inschriften von Tralleis (I. K. 36, 1), 1989, passim.

³ F. B. Poljakov, a.g.e., 14.

